

Het Bijbelse kernwoord droefheid

I. Het Oude Testament ¹

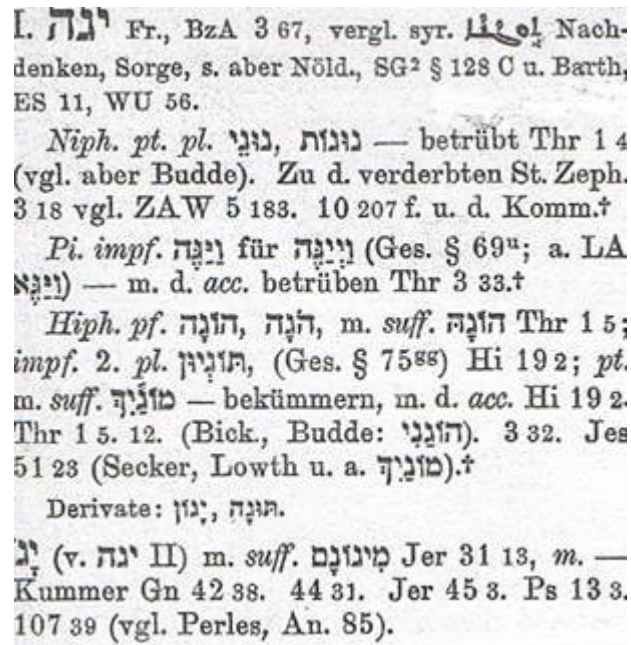
A. *Tekstgegevens OT* (o.a. volgens concordantie Trommius; W. Gesenius' Hebr. und Aram. Handwörterbuch; woordenboek E-sword).

Het onderstaande overzicht/ rubricering is gebaseerd op een onderzoek van de tekstgegevens die in Trommius' concordantie zijn opgesomd onder de zelfstandige naamwoorden: droefheid, droefenis/ droevig en het werkwoord bedroeven.

1. Er zijn verschillende Hebreeuwse woorden voor droefheid:.... (חבל, *hebhel*, יגון, *yaghon*, מכאוב, *makh'obh*, etc.). Wij houden ons vooral bezig met het tweede genoemde woord (zie onder: een afdruk van wat Gesenius ons biedt inzake:

a) het werkwoord 'jagah' (bedroeven); zie Klaagl.1:4,5,12; 3:32,33; Jes. 51:23; Job 19:2; Zef.3:18

b) het zelfstandig naamwoord 'jagoon' (kommer/ droefheid); zie Gen. 42:38; 44:31; Ps. 13:3; 107:39; Jer. 31:13; 45:3)



2. Verder zijn er nog enkele andere Hebreeuwse woorden voor: droefheid/ droefenis die voor ons onderzoek minder van belang zijn. Bijv. verschillende Hebreeuwse woorden die in Engelse vertalingen vertaald zijn met: “toil” (Gen.3:17), “pangs” (Ex. 15:14), “pining” (Deut. 28:65), “distress” (Jes.5:30), “lamentation” (Jes. 29:2), etc.; soms “sorrow”, “grief” (2 Kron. 6:29; Ps.31:10; Ps.69:26; etc.. Zie ook 2 Kor.2:5, Rom. 9:2; 2 Kor.2:1).

B. Rubricering

Wij kunnen in de tekstgegevens de volgende nuancerings ontdekken. De vragen die ons bezighouden zijn o.a.: wat is de inhoud van het woord en waarover gaat de droefheid? Ter gelegenheid waarvan wordt die droefheid uitgesproken?

¹ Enige literatuur: 1

. Trommius' *Concordantie* s.v. blijdschap/vreugde,enz.; 2. Wilh. Gesenius, *Hebr. und Aram. Handwörterbuch AT*; 16e Aufl.1915; 3. Woordenboek (s.v. sorrow) in E-sword. 3. Robertson's Word Pictures in Bible Works en Easton Bible Dictionary in Bible Works.

1. In een aantal teksten gaat het in bedroeven/ droefheid over dingen van het dagelijkse leven, die de mens verdrietig stemmen. Bijv. Gen.42:38; 44:31 (ten grave nederdalen); Jes. 54:6; Ps. 107:39; Klaagl.1:4; Ez.13:22; Dan.6:15/ Esther 9:22; Ps.31:11; Jes. 35:10; Jer. 8:18; 20:18. Zo bijv. *Spr. 14:10: Het hart kent zijn eigen bittere droefheid... Ook Pred. 7:3. door de droefheid des aangezichts wordt het hart gebeterd.* Prediker zegt in dit verband, dat het beter is te gaan in het klaaghuis dan in het huis van de maaltijd (vs.2); treuren is beter dan lachen (vs.3). Prediker heeft een tamelijk negatieve kijk op het leven. Maar zijn geschrift heet toch terecht: de levensbiecht van een teleurgesteld kind van God. Het positieve van smart en verdriet is, dat wat de mens daarin ondervindt, hem kan verdiepen. Zie verder 1 Sam.1:10 (Hanna die bitterlijk bedroefd is); 22:2 (Davids 400 mannen rondom hem, die een schuldeiser hadden of die bitterlijk bedroefd waren, enz); 2 Kon.4:27 (de Sunamietische). Zie ook Spr. 31:6. Maar het meest indrukwekkend is toch wel wat geschreven staat van David na de dood van Absalom: Toen werd de koning zeer beroerd, en ging op naar de opperzaal der poort, en weende; en in zijn gaan zeide hij alzo: Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och dat ik voor u gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon. (2 Sam.18:33).

2. Van de in Gesenius genoemde teksten (met 't Hebr. werkwoord jagah en het zelfstandig woord jagoon) kunnen we nog een aantal aspecten noemen. Allereerst wat Job tegen Bildad zegt (een van zijn vrienden): *Hoe lang zult gijlieden mijn ziel bedroeven? (Job 19:1):* Hier is sprake van een droefheid en intens verdriet ten gevolge van smaadheid, de gelovige aangedaan door vrienden.

3. In een ander aantal teksten gaat het over de droefheid die Gods volk ondervindt van de zijde van hun vijanden. *Maar ik zal hen die u bedroefd hebben, in de hand zetten (Jes.51:23).* De Heere zal hen die de Zijnen platgewalst hebben, in hun (der vijanden) hand geven. Hij komt op voor Zijn volk. Vgl. *Zef.3:18* waar God belooft, dat *Hij de bedroefden om der bijeenkomst wil, zal verzamelen.*

4. Vooral het boek Klaagliederen verwoordt de intense gevoelens van Gods volk (Juda in ballingschap) vanwege de oordelen des Heeren. De Heere heeft hen bedroefd vanwege de veelheid van hun overtredingen: *De wegen Sions treuren (Klaagl. 1:4,5). Schouwt het aan en ziet, of er een smart zij gelijk mijn smart, die mij is aangedaan, waarmee de Heere mij bedroefd heeft ten dage der hittigheid Zijns toorns (Klaagl. 1:12).* Onvergelijkelijk groot is het verdriet van Israël. Te vergelijken is wat de dichter van Ps. 51 in vs.19 schrijft: De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God niet verachten.

5. Maar als de Heere heeft bedroefd, keert Hij ook het lot van Zijn volk op Zijn tijd. *Maar als Hij bedroefd heeft, zo zal Hij Zich ontfermen, naar de grootheid van Zijn goedertierenheden. Want Hij plaagt of bedroeft des mensen kinderen niet van harte (Klaagl.3:32, 33).* De Heere kan het niet hebben, dat men 'het recht van een man buigt' en 'een mens verongelijkt in zijn twistzaak'. Dat kan Hij niet zien. En de conclusie van de Klaagliederendichter is dan: *Wat klaagt dan een levend mens? Een ieder klage vanwege zijn zonden. Laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken, en laat ons wederkeren tot de Heere. Laat ons onze harten opheffen, mitsgaders onze handen, tot God in de hemel, zeggende: Wij hebben overtreden, en wij zijn wederspanning geweest, daarom hebt Gij niet gespaard (Klaagl.3:39-42).*



6. De profeet Jeremia (met zijn schrijver Baruch) heeft als geen ander van de profeten geleden onder het besef van

Gods oordelen: *Wee nu mij, want de Heere heeft droefenis tot mijn smart gedaan; ik ben moede van mijn zuchten, en vindt geen rust* (Jer. 45:3). In de Psalmen wordt vaak de vrees uitgesproken, dat de Heere Zijn kind zou kunnen verlaten en dat Hij Zijn aangezicht voor hem verbergt. Zo bijv. *Ps. 13:2vv. droefenis in mijn hart bij dag?* Zie verder *Ps. 31:11: Mijn leven is verteerd van droefenis* (vgl. ook *Ps. 22:12: Benauwdheid is nabij*). Aangrijpend klinkt het in *Ps. 116:3: De banden des doods hadden mij omvangen, en de angsten der hel hadden mij getroffen; ik vond benauwdheid en droefenis*. Niettemin wordt dan gelukkig ook steeds het vertrouwen uitgesproken op Gods goedertierenheid. *Ik was uitgeteerd, doch Hij heeft mij verlost* (*Ps. 116:6b*). En zo wordt ook het zicht geopend op de toekomst des Heeren, als *de Heere de rouw van Zijn volk in vrolijkheid zal veranderen, en hen zal troosten, en hen zal verblijden naar hun droefenis* (*Jer. 31:13*).

7. Van de Knecht des Heeren wordt in *Jes. 53:3* gezegd, dat Hij een Man van smarten was.² De commentaar van Keil-Delitz zegt hiervan: ‘He was מְאֵבֹת אִישׁ, a man of sorrow or heart in all its forms, i.e., a man whose chief distinction was, that His life was one of constant painful endurance.’ Hij was bijna geen mens meer..., vertrouwd met ziekten. ‘J. H. Gunning schrijft : ‘Wij ontvluchten de smart zoveel mogelijk, en als wij haar niet meer kunnen ontgaan, gaan wij er niet in, maar laten ze zoveel mogelijk buiten ons blijven, ondergaan haar, mokkend en wrevelig...Hij heeft het alles doorgemaakt en in zich opgenomen, zodat daar geen enkele smart bestaat, die Zijn heilig harte niet heeft gewond en doorploegd.’³

II. Het Nieuwe Testament

A. Tekstgegevens

Het onderstaande overzicht/ rubricering + samenvatting is gebaseerd op een onderzoek van de tekstgegevens die in Trommius' concordantie zijn opgesomd onder het werkwoord bedroeven, bedroefd zijn (worden) (Gr. lupeoo/ -omai) en droevig zijn (Gr. lupeomai) en het zelfstandig naamwoorden: droefheid (Gr. lupè). Andere woorden (zoals het Griekse werkwoord odunaomai blijven buiten beschouwing.

B. Rubricering/ samenvatting

1. Evenals in het OT gaat het in een aantal teksten van het NT inzake bedroeven/ droefheid over dingen van het dagelijkse leven, die de mens (soms ten onrechte) verdrietig stemmen. Zo bijv. koning Herodes (*Matth.14:9; Mark. 6:26*).

1. Van Jezus wordt ons in de evangeliën een en andermaal verteld, dat hij heel (geheel) bedroefd wordt. O.a. als hij bij Zijn beschuldigers de verharding van hun hart waarneemt (*Mark. 3:5*). Maar ook als Hij alleen is met Zijn verdriet in Zijn zielenstrijd in Gethsemané (*Matth. 26:37v; Mark. 14:34*). Daar in het bijzonder is Jezus geheel wat Jesaja van de Knecht des Heeren zei (‘Man van smarten’; overstelpt door smart).

2. Van de discipelen van Jezus wordt ook herhaaldelijk gezegd, dat zij bedroefd worden. Als Jezus hun voorzegt, dat Hij gedood zal worden (*Matth. 17:23*). Als Jezus hen tijdens het laatste Avondmaal aanzegt, dat een van hen Hem zal verraden (*Matth. 26:22*). De discipelen beginnen dan bedroefd te worden en vragen: Ben ik het, Heere? (*Mark.14:19*). In Gethsemané slapen de discipelen van droefheid (*Luk. 22:45*). Ook van Petrus wordt het gezegd, dat hij

² De afbeelding toont Jezus (de Man van smarten) in Zijn zielenstrijd in Gethsemané; de discipelen slapen.

³ Zo Dr. J. H. Gunning J.Hzn., *Van Babel naar Jeruzalem*; (over *Jes. 40-66*); Rotterdam 1898; blz. 206.

bedroefd werd aan de zee van Tiberias, als Jezus hem voor de derde keer vraagt naar zijn liefde tot Hem (Joh. 21:17).

3. Jezus sprak tot Zijn jongeren ook over hun droefheid, als zij van hun Heiland afscheid zouden moeten gaan nemen. Zo in *Joh.16:6. zo heeft de droefheid uw hart vervuld; Joh. 16:20. uwe droefheid zal tot blijdschap worden; Joh. 16:21. een vrouw wanneer zij baart heeft droefheid..; Joh. 16:22. En gij dan hebt nu wel droefheid.*

Geen wonder, dat de discipelen bedroefd zijn. Zie Luk. 24:17. Het gemis van hun Meester is zo groot. Maar het behoeft toch geen uitzichtloze droefheid te zijn. Jezus troost hen door te beloven, dat hun droefheid tot blijdschap zal worden. Dan, als Zijn Geest hen gaat vervullen. Dan, als Hij hen komt ophalen bij Zijn wederkomst. Dan als de nieuwe bedeling vervuld zal zijn (als het 'kind geboren' is). Niemand zal dan ooit meer hun blijdschap wegnemen. Zo is 't wel uit te houden. Zie Joh. 16:6, 20-22.

4. Het leven van de gelovigen (Paulus en de volgelingen van Jezus) is ook vaak een leven in droefheid. Zij zijn: *Droevig, doch altijd blijde... (2 Kor.6:10a).*

a. Paulus schrijft in *Rom. 9:2*, dat het (ongeloof van Israël) *hem een grote droefheid is en zijn hart een gedurige smart*. Niemand heeft zo geleden onder de afwijzing van Jezus als Messias als Jezus zelf. Maar niemand heeft ooit zo gedeeld in dit verdriet als Jezus' apostel Paulus. Hoezeer was hij ook bewogen om het lot (voor tijd en eeuwigheid) van hen die Christus liefhadden (Fil. 2:27v)

b. Van *de ouderlingen van de gemeente van Efeze lezen we, dat zij zeer bedroefd zijn, als zij horen, dat zij voorgoed afscheid van Paulus moeten gaan nemen (Hand. 20:38)*. Het is het verdriet om het verlies en gemis van een apostel aan wie een gemeente de boodschap des heils te danken heeft.

c. Verder schrijft de apostel Petrus aan de gemeenten van Klein Azië, dat *zij nu nog door menigerlei verzoeking/beproevingen een weinig tijds, zo nodig, bedroefd zijn (1 Petr.1:6)*. De weg van het geloof is: kruisweg, weg van smart en verlies. Maar de droefheid levert wat op. Gods kinderen worden als het zilver in de smeltkroes gelouterd. Tot lof, en eer, en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus. En in Hebr. 12:6-13 betuigt de apostel: *Alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich een vrucht der gerechtigheid dengenen die door dezelve geoefend zijn (vs.11)*. Vgl. Pred. 7:3.

5. In het begin van Paulus' tweede brief aan Korinthe laat de apostel het zijn lezers nadrukkelijk weten, dat hij beseft in zijn eerder schrijven hen te hebben bedroefd. Zie *2 Kor.2:2-8* waar zes keer het woord *bedroefd* valt en *2 Kor. 7:8, 9, 11* waar vijf keer datzelfde woord door de apostel wordt genoemd. Toch heeft hij er geen spijt van hen vermaand te hebben. Want blijkbaar heeft de gemeente het zich aangetrokken en is er bekering gekomen. Iemand met een brief vermanen is zo verkeerd niet. Iemand bedroefd maken mag. Als het ons maar begonnen is om zijn terugkeer van een dwaalweg en om zijn redding.

6. *2 Kor. 7:9-11* vraagt een speciale aandacht. Hier spreekt Paulus n.a.v. de ommekeer die zijn eerdere brief aan de gemeente bewerkstelligde, over *de droefheid naar God die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt en de droefheid der wereld die de dood werkt*. F. J. Pop (a.w., s.v. bekering) zegt van deze tekst (ged.): 'Hoe Paulus de bekering ziet, blijkt uit *2 Kor. 7:10*: De droefheid naar Gods wil brengt onberouwelijke bekering (metanoia) tot zaligheid, maar de droefheid der wereld brengt de dood. Tweeërlei droefheid staat hier scherp tegenover elkaar: de droefheid naar Gods wil en de droefheid der wereld. Onder de eerste moeten wij iets positiefs verstaan: een droefheid waarover Hij Zich ontfermt. Schuldbesef en

berouw leiden de zondaar dan uit zijn verkeerdheid tot gehoorzaamheid. Er is dan kracht om zich van de zonde af te wenden, en deze kracht ontspringt aan de wil van God, die het leven van de zondaar zoekt. Paulus noemt hier de bekering onberouwelijk, want op dit positieve doen van wat God vraagt komt men niet meer terug; men is er alleen blij en dankbaar over gestemd....De bekering brengt de zondaar tot het heil/ de zaligheid. Zie verder, ook over de droefheid der wereld ⁴, de excurs aan het eind van deze voordracht.

7. Eveneens bijzondere aandacht vraagt *Efeze 4:30. En bedroeft de Heilige Geest Gods niet, door Welke gij verlost zijt tot de dag der verlossing.*⁵

‘Wij kunnen ook – om zo te zeggen - de heilige Geest de deur uitjagen. Vgl. Jes. 63:10. In het woonoord van Gods kinderen is Gods Geest gast. Hij woont in hen in hoogst eigen Persoon. En Hij is heilig. Het past ons derhalve om teer met Hem om te gaan. Want als wij het verzondigen, houden we Hem niet te vriend. Hij wordt bedroefd. ⁶ Hij moet Zich als onze Tegenstander opstellen. En dat kan ieder die Hem liefheeft, Hem toch niet aandoen! Vgl. Ps.51:13.

Daar komt bij, dat de Geest van God ons onderpand is van de grote verlossing. Hij houdt in ons de hoop levend op de dag van de grote bevrijding. Hij is het waarmerk van de echtheid van het geloof. Hij is bron van de liefde, onze trouwring. Als die Geest met Zijn inwendig getuigenis in ons hart verdriet wordt aangedaan, zetten wij daarmee dan niet onze eigen ziel en zaligheid op het spel? Heet Hem alstublieft dagelijks welkom! Bedroeft Hem niet! Maakt Hem blij. Laat het woonoord van de Geest van God voor Hem geen onbewoonbaar huis worden.

8. In 1 Thess.4:13 schrijft Paulus aan de gemeente van Thessalonika: *Opdat gij niet bedroefd zijt, gelijk als de anderen die geen hoop hebben.* De christenen in Thessalonika behoeven hun doden die in Christus geloofden niet ongetroost naar hun graf te brengen, denkende dat hun de eeuwige heerlijkheid ontgaat. Integendeel, zij zullen, als Christus wederkomt, als eersten uit hun graf opstaan om vervolgens samen met hen die dan nog leven, opgenomen te worden in de wolken, de Heere tegemoet. Welk een uitzicht. Wat een troost. Op het graf van de bekende jong gestorven opwekkingsprediker McCheyne (Dundee/ Schotland) staat een grafzuil waarop deze woorden van 1 Thess. 4:13 geschreven staan. Zie ook Openb. 21:4 waar we lezen, dat God alle tranen van hun ogen zal afwissen (de dood zal niet meer zijn; noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn). Is het niet om die eeuwige heerlijkheid, dat Jezus in Zijn bergrede de treurende troostte met het woord: Want zij zullen vertroost worden (Matth. 5:4).

9. Er is ook een droefheid die ons van Jezus vervreemdt. De rijke jongeling ging geheel bedroefd van Jezus weg (Matth. 10:22; Mark. 10:22; Luk. 18:23, 24). Alles wat hij bezit inruilen voor de Parel van grote waarde, dat kostte hem te veel.

10. U behoort in liefde om te zien naar uw broeder, ‘voor welke Christus gestorven is’; hij zou bedroefd kunnen worden, als u hem door uw gedrag ergert (Rom. 14:15). Laat hij liever

⁴ In Robertson's Word Pictures (Bible Works) lezen we: ‘But the sorrow of the world In contrast, the kind of sorrow that the world has, grief "for failure, not for sin" (Bernard), for the results as seen in Cain, Esau (his tears!), and Judas (remorse).... works out death in the end.’

⁵ Het navolgende is een verkorte weergave van de uitleg die ik gaf in mijn boek over *Efeze* (Kampen 1997); blz.178.

⁶ Het droeven van de Heilige Geest, heet in 1 Thess. 5:19 een uitblussen van de Heilige Geest. Dit bedroeven en uitblussen van de Geest is te onderscheiden van wat elders in Schrift genoemd wordt: dé zonde tegen de Heilige Geest of: de zonde tot de dood (Matth.12:32; 1 Joh.5:16).

blijmoedig geven wat anderen (de armen in Jeruzalems gemeente) nodig hebben (2 Kor. 9:7). Niet met een benauwd hart of uit een krappe beurs.

EXCURS

Uit C.den Boer, *De tweede brief van Paulus aan de Korinthiërs VII – XIII*, deel 2; Kampen 1996, blz.31vv:

Wat wordt in 2 Kor.7:10 precies bedoeld met droefheid naar God? Uit het verband van deze woorden blijkt, dat het gaat om een droefheid die leidt tot verandering van gezindheid, tot een radicale breuk met het kwade dat iemand heeft bedreven, een zich afkeren van het onheilsspoor en een (opnieuw) gaan wandelen op de heilsweg. Dat is een droefheid naar Gods bedoeling en door God gewerkt.

Ze wordt gekenmerkt door berouw over zonde en onrecht, omdat wij daardoor de gemeenschap met een goeddoende God en ook de gemeenschap met de Zijnen verbroken hebben. En juist omdat ze voortkomt uit deze bron, leidt ze tot een resolute afkeer van het kwade. Treuren over de zonde en zich niet tegelijk ernstig voornemen om het kwade niet meer te doen, kan geen waar berouw heten.

Zulk een droefheid naar God is kenmerkend voor de gelovige gedurende zijn gehele leven. Niet slechts voor wat we noemen: een eerste bekering, maar ook voor de dagelijkse bekering (zie H.D.Wendland, *a.w.* S.215f). Een oud verhaal vertelt van Petrus, dat hij gedurende zijn gehele leven - telkens wanneer hij een haan hoorde kraaien, begon te huilen, zodat er op den duur diepe sporen op zijn gezicht kwamen te staan. De sporen van de droefheid naar God. Ze zijn niet gauw uitgewist in het leven van een volgeling van Jezus.

Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid (vs.10a). Ziedaar een algemene regel die tot op de dag van vandaag geldt. Zo werkt God. En zo wil God het, omdat daardoor de onherroepelijke ondergang van de zondaar wordt voorkomen. Het is een onberouwelijke bekering tot zaligheid. Dat wil zeggen, dat niemand er ooit spijt van krijgt. Ze dient heel zeker tot zijn redding. 'Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.'

Geheel anders echter is het met de droefheid van de wereld waarover het gaat in *vs.10b: maar de droefheid der wereld werkt de dood*. Bedoeld is daarmee: een droefheid zoals gebruikelijk in de wereld. Droefenis zonder inzicht in het wezen en het karakter van de zonde als 'rebellie tegen God', van de zonde als iets dat scheiding maakt tussen God en de mens. Hier is geen sprake van een droefheid die gepaard gaat met een afkeer van het kwade; ze komt ook niet voort uit liefde tot God en tot de broeders.⁷

⁷ Gr.'metanoia kata theon'. Vgl. Rom.8:27; Gal.1:4. 'Kata' = volgens, naar de wil en bedoeling van, volgens de maatstaf van... . 'Toe kosmoe lupè' = droefheid van de wereld = droefheid die de wereld veroorzaakt of: die de kinderen der wereld kenmerkt; tot de verdoemenis leidend). Volgens Murphy-O'Connor (*a.w.*, p.71) is de droefheid der wereld 'the feeling of shame at the injury done to the other; it breeds self-destructive resentment, which is why Paul describes its consequence as existential 'death'.'. 'Godly grief...turns outward and is other-directed. It is regret for what has happened and embodies a willingness to repair the damage.' Vgl. ook Matth. 18:31 over vergevingsgezindheid bij hen die persoonlijk weten van vergeving.

Iemand die bekommerd is met een droefheid der wereld, is dat enkel en alleen omdat hij door het kwaad dat hij bedreef met kwalijke gevolgen is komen te zitten. Hij kan zichzelf wel voor het hoofd slaan. Maar hij slaat zich niet als een boetvaardige tollenaar op zijn borst.

Hij kan het verkeerde dat hij deed, zichzelf niet vergeven. Maar hij is ook niet bereid om zich het oordeel van God waardig te keuren en God om vergeving te vragen. Daar is hij veel te groot voor. Hij is in feite vol van zelfmedelijden. Hij staat voor de spiegel, maar als een soldaat die naar het front gaat.

Niet zelden komen wij zulke gevoelens van berouw ook tegen bij oudere mensen. Zij hebben het leven achter de rug. Zij vragen zich dagelijks af: wat heb ik er eigenlijk van gemaakt? Maar ze zijn inmiddels niet bereid om met een paar lege handen en met een boetvaardig hart voor God te gaan staan. Zij reageren al hun opgekropte gevoelens van tekortkomingen slechts op hun omgeving af. Ze gevoelen zich meer slachtoffer dan zondaar.

Zulk een droefheid werkt niet naar God toe. Ze verbindt niet met God en het eeuwige heil. Ze kan ook zomaar opeens omslaan in moedeloosheid en wanhoop en tenslotte werkt ze de dood uit. Ze loopt uit op zelfvernietiging, op 'wening en knersing der tanden.'

Enige tijd geleden sprak ik met een jong meisje. Ze vertelde, dat ze drie jaren geleden bekeerd was, toen ze vijftien was. Voor die tijd: zonder God en zonder hoop. Maar vanaf die tijd: elke zondag trouw onder het Woord, gedoopt... 'Hoe geweldig, als je kunt zeggen: 'Toen ik vijftien was, ben ik bekeerd'. 'Bekeerd? met een 'd'', vroeg ik. Ze begreep me niet zo goed. Ik heb het haar uitgelegd. Als je zegt: 'Ik ben bekeerd', heb je het over iets dat in het verleden heeft plaatsgevonden. Maar bekering is eigenlijk nooit iets van een voltooid verleden tijd. Nadat je gearresteerd bent door de Heere, ga je de heilige oorlog in. Een 'heilssoldate' van Koning Jezus die elke dag moet strijden tegen o zo veel, wat in je hart leeft, tegen de wereld en de duivel. Bekering is een zaak van alledag. En juist daarin blijkt, dat God met je begon.